

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๖

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย

ข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย สรุปเป็นใจความได้ว่า

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๓ ต่อมาพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้แจ้งต่อนายทะเบียนว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติให้เปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมืองโดยยกเลิกทั้งฉบับ เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง จำนวน ๒๕ ข้อ เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคการเมืองเพิ่มเติม ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งให้ดำเนินการ และแจ้งว่า นายประพันธ์ จันทร์โพธิ์เตี้ย ขอลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบและพบว่าการประชุมใหญ่วิสามัญพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมที่เป็นสมาชิกพรรคไม่ถึง ๑๐๐ คน จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ และตามมาตรา ๒๐ ที่กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยต้องดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง เมื่อไม่ดำเนินการจึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อ ๑๐ แห่งข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย ต่อไป

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย โดยนางสาวอรุมา ช่างยันต์ ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและคำร้องให้พิจารณาวินิจฉัยรวม ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๖ สรุปเป็นใจความได้ว่า

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้จัดให้มีการประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และได้มีมติเลือกตั้งกรรมการบริหารเพิ่มเติม แก้ไขเพิ่มเติมนโยบายและข้อบังคับพรรค และทางพรรคได้แจ้งมติดังกล่าวต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้สั่งให้ชะลอการตอบรับการเปลี่ยนแปลงและสั่งให้มีการตรวจสอบองค์ประชุมใหญ่ ผลการตรวจสอบพบว่า การประชุมใหญ่ดังกล่าวมีผู้มาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ไม่ต้องด้วยข้อบังคับพรรค ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้แจ้งการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคแจ้งการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ตลอดทั้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายและข้อบังคับพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่ของพรรคในคราวประชุมใหญ่สามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๔, ๒๕๕๕ และตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้สั่งยับยั้งและชะลอเรื่องการตอบรับการเปลี่ยนแปลงไว้อีก ดังนั้นพฤติกรรมการดังกล่าวของนายทะเบียนพรรคการเมืองถือว่าเป็นการประวิงเวลา เป็นการปฏิบัตินอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นเหตุให้พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้รับความเสียหายเดือดร้อน

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยยังได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญที่ ๑/๒๕๕๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ทั้งหมด และขอให้รับจดแจ้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย นโยบาย และข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๔ ๒๕๕๕ และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย

นอกจากนั้นพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย โดยนางสาวอรุมา ช่างยันต์ ได้ยื่นคำร้องอีกครั้ง ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ กำหนดวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรกเป็นวันนัดสืบพยานของผู้ร้องตามคำร้อง ประกาศแจ้งวันนัดหน้าศาลและส่งสำเนาประกาศแจ้งนัดให้คู่กรณีทราบด้วย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นใจความว่าการชะลอการตอบรับการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรค ข้อบังคับพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรค ข้างต้น ไม่เกิดความเสียหายต่อการดำเนินกิจการของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยแต่อย่างใด

ข้อวินิจฉัย

ในประเด็นที่ผู้ถูกร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญออกนั่งพิจารณาคำร้องนั้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าข้อเท็จจริงตามเอกสารเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้จึงได้มีมติไม่ออกนั่งพิจารณา ส่วนประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยให้เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญที่ ๑/๒๕๔๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยทั้งหมดและขอให้รับจดทะเบียนการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย นโยบายและข้อบังคับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พุทธศักราช ๒๕๔๔, ๒๕๔๕ และมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ ของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่รับไว้พิจารณาวินิจฉัย จึงไม่รับไว้วินิจฉัย

จึงเหลือประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยแต่เพียงว่า

พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ โดยไม่เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับของพรรค อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ จริง พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยก็ได้ยอมรับเช่นนั้น ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้อีกว่าในการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งดังกล่าว ได้มีผู้มาประชุมไม่ครบองค์ประชุม กล่าวคือตามข้อบังคับของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคต้องมีสมาชิกของพรรคมาประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีสมาชิกมาประชุมเพียง ๕๔ คนเท่านั้น พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ได้ยกประเด็นนี้ขึ้นต่อสู้แต่อย่างใด แต่กลับยกประเด็นว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้ชะลอการตอบรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคทำให้พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเสียหายเดือดร้อน เมื่อการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งดังกล่าว ไม่เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ที่บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้เช่นนี้ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ